

**LIETUVOS VALSTYBĖS TARNAUTOJŲ, BIUDŽETINIŲ IR VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ
DARBUOTOJŲ PROFESINĖ SĄJUNGA**

J.Jasinskio g. 9, LT-01111 Vilnius, mob. tel. +37061617811, mob. tel. +37068637140,
el.p. info@vtarnautojai.lt, www.vtarnautojai.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 190778692

Vyriausybės kancleriui
Algirdui Stončaičiui

2019-07-29 Nr.51

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PAREIGŲNŲ
IR KARIŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ
ĮSTATYMO NR. I-693 1, 3, 6, 7 IR 16 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-1851**

Kreipiamės į Jus dėl Vyriausybėje svarstomo Lietuvos Respublikos pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo Nr. I-693 1, 3, 6, 7 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1851. Susipažinę su rengiamo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektu, nepritariame jame atsiradusiam siūlymui tikslinti Įstatymo projekto 5 straipsnio 3 dalį – Įstatymą papildyti ne 14, o 15 dalimi ir teisės į pareigūnų ir karių valstybinę pensiją atsiradimo pradžią susieti ne su Įstatymo projekto įsigaliojimo data, bet su Vidaus tarnybos statuto įsigaliojimo data, t. y. 2019 m. sausio 1 d. Manome, kad to pagrindimas „Tik nuo 2019 m. sausio 1 d. visų tarnaujančių muitinės pareigūnų atliekamos funkcijos atitinka vidaus tarnybos sistemos pareigūno sąvokai nustatytus kriterijus, visiems šiems pareigūnams taikomi Vidaus tarnybos statute ir įstatymo, kuriuo jis patvirtintas, įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyti sveikatos būklės, fizinio pasirengimo, nepriekaištingos reputacijos reikalavimai bei kiti apribojimai (pvz., būti politinių partijų ar politinių organizacijų nariu, dalyvauti jų veikloje)“, yra klaidinantis ir neteisingas. Nelogiška į stažą pareigūnų valstybinei pensijai gauti neįskaityti laikotarpio iki Vidaus tarnybos statuto įsigaliojimo 2019 m. sausio 1 d., nes jokių pakeitimų šių pareigūnų vykdomose funkcijose neįvyko. Šių pareigūnų vykdomos funkcijos liko tos pačios, jie ir iki tol turėjo statutinio pareigūno statusą su visais statutiniam pareigūnui taikomais reputacijos bei apribojimų reikalavimais. Muitinės statutas nebuvo nenustatęs draudimo būti politinių partijų ar politinių organizacijų nariu, dalyvauti jų veikloje ir muitinės mobiliosiose grupėse ar muitinės postuose dirbusiems pareigūnams arba pareigūnams atlikusiems kriminalinę žvalgybą ir (arba) ikiteisminį tyrimą, kuriems tai nedraudžia į stažą pareigūnų valstybinei pensijai gauti įskaityti laiko tarnauto iki 2019 m. sausio 1 d. Tuo labiau, kad pagal Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo 16 straipsnio 3 dalies 1 punktą į stažą pareigūno valstybinei pensijai gauti įskaitomi tokie laikotarpiai kaip tarnyba Tarybų Sąjungos kariuomenėje arba milicijoje. Pažymėtina, kad net ir Konstitucinis Teismas 2008 m. gruodžio 24 d. nutarime „Dėl Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų“ akcentavo, kad įstatymų leidėjo diskrecija nustatant valstybinių pensijų skyrimą yra platesnė nei reglamentuojant pensijas. Įstatymų leidėjas, naudodamasis savo diskrecija ir nustatydamas valstybinių pensijų skyrimą tam tikrai pareigūnų ir karių kategorijai, gali nustatyti, kad šios pensijos skiriamos ir anksčiau atitinkamoje tarnyboje dirbusiems asmenims.

Norime akcentuoti, kad praėjusio laikotarpio įskaitymo į stažą pareigūnų valstybinei pensijai gauti precedentas jau yra taikytas (taip pat muitinės pareigūnų atžvilgiu), kai 2007 m. sausio 18 d. Lietuvos Respublikos Seimas, Lietuvos Respublikos pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymu Nr. X-1027 daliai muitinės pareigūnų (t.y. muitinės mobiliųjų grupių pareigūnams, muitinės postų pareigūnams ir muitinės pareigūnams, atliekantiems operatyvinę veiklą ir (arba) ikiteisminį tyrimą) suteikė teisę gauti šią pensiją, nustatant, kad muitinės pareigūnams, muitinės sistemoje dirbusiems muitinės mobiliosiose grupėse ar muitinės postuose arba atlikusiems operatyvinę veiklą ir (arba) ikiteisminį tyrimą, pareigūnų ir karių valstybinės pensijos skiriamos tik įgijusiems teisę į šią pensiją po Vidaus reikalų, Specialiųjų tyrimų tarnybos, valstybės saugumo, krašto apsaugos, prokuratūros, Kalėjų departamento, jam pavaldžių įstaigų bei valstybės įmonių pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo pavadinimo, 1, 3, 6, 12 ir 16 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo Nr. X-1027 įsigaliojimo.

Manome, kad iki šiol Lietuvos Respublikos pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatyme taikoma diskriminacija muitinės pareigūnų atžvilgiu yra neteisinga ir nustatyta nesivadovaujant socialinio teisingumo, lygybės prieš įstatymą ir proporcingumo principais. 2007 m. sausio 18 d. Lietuvos Respublikos Seimui priėmus Lietuvos Respublikos pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymą Nr. X-1027, susidarė situacija, kad atliekantys tas pačias įstatymuose nustatytas statutinio valstybės tarnautojo funkcijas, kuriomis užtikrinamas statutinei įstaigai įstatymuose nustatytų uždavinių ir funkcijų įgyvendinimas, muitinės pareigūnai turi skirtingas socialines garantijas, tuo tarpu kitose statutinėse įstaigose (policijoje, Valstybės sienos apsaugos tarnyboje ir t.t.), skirtingai nei muitinėje, visi pareigūnai turi vienodas socialines garantijas ir teisę gauti pareigūnų ir karių valstybinių pensiją. Teikti Pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo ar Tarnybos muitinėje statuto pakeitimo projektai dažniausiai susidurdavo su „muitinės pareigūno“ sąvokos apibrėžimo plačiu interpretavimu (pvz.- nėra aiškiai nustatyti požymiai, išskiriantys apibrėžiamą subjektą iš kitų panašių subjektų, kad formuluotė „atlikimas įstatymuose nustatytų statutinio valstybės tarnautojo funkcijų, kuriomis užtikrinamas statutinei įstaigai įstatymuose nustatytų uždavinių ir funkcijų įgyvendinimas“ nelaikytina esminių pareigūno statusą suteikiančiu požymiu). Buvo tikimasi, kad aiškesnis ir konkretesnis muitinės pareigūno sąvokos formulavimas padėtų geriau suvokti jos išskirtinumą ir atriboti muitinės pareigūnus nuo kitų tarnaujančių muitinės įstaigose asmenų, o tai leistų objektyviau įvertinti muitinės pareigūnų atitiktį muitinės pareigūno sąvokai.

2018 m. birželio 29 d. Nr. XIII-1383 Lietuvos Respublikos tarnybos muitinėje statuto 2 straipsnio pakeitimo įstatymu LR Seimas dar kartą tikslino muitinės pareigūno sąvoką, t.y. - **Muitinės pareigūnas** – šiame statute nustatyta tvarka į muitinės pareigūno pareigas priimtas statutinis valstybės tarnautojas, atliekantis įstatymuose nustatytas funkcijas, kuriomis užtikrinamas muitinės įstaigai įstatymuose nustatytų uždavinių ir funkcijų įgyvendinimas, turintis įstatymų suteiktus viešojo administravimo įgaliojimus dėl sau nepavaldžių asmenų ir (ar) vadovaujantis kitiems muitinės pareigūnams) ir nustatė, kad Lietuvos Respublikos finansų ministerijoje sudaroma muitinės įstaigų statutinių valstybės tarnautojų pareigybių vertinimo komisija, kuri iki 2018 m. rugpjūčio 1 d. peržiūri muitinės įstaigų statutinių valstybės tarnautojų pareigybių sąrašus, įvertina šių pareigybių atitiktį šio įstatymo 1 straipsnyje nustatytai muitinės pareigūno sąvokai, sudaro šios sąvokos neatitinkančių pareigybių sąrašus ir pateikia juos Lietuvos Respublikos finansų ministrui. LR Finansų ministras 2018 m. rugsėjo 14 d. įsakymu Nr. 1K-319 „Dėl statutinių valstybės tarnautojų pareigybių, neatitinkančių muitinės pareigūno sąvokos, sąrašų sudarymo“ patvirtino valstybės tarnautojų pareigybių, neatitinkančių muitinės pareigūno sąvokos, sąrašą ir šios pareigybės buvo panaikintos, tuo pačiu konstatuotina, kad kitos statutinių valstybės tarnautojų pareigybės, įvertinant jų atliekamas funkcijas, atitinka statutinio muitinės pareigūno sąvoką. Toks sprendimas parodo, kad šios pareigybės visada atitiko statutinio muitinės pareigūno sąvoką, o jas vykdę statutiniai pareigūnai buvo nepagrįstai diskriminuojami, nesivadovaujant socialinio teisingumo, lygybės prieš įstatymą ir proporcingumo principais.

2018 m. birželio 29 d. Vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1381 2 straipsnio 2 punkte nurodyta kad pareigūnai, kurie iki šio įstatymo įsigaliojimo ėjo pareigas teisingumo ir finansų ministrų valdymo sričių statutinėse įstaigose, laikomi vidaus tarnybos sistemos pareigūnais, tarnaujančiais šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos vidaus

tarnybos statuto nustatyta tvarka, t.y. nuo šiol muitinės pareigūnų priėmimo į tarnybą, stažuotės, priesaikos, atestacijos, pareiginių laipsnių suteikimo, perkėlimo į kitas pareigas, skatinimo, drausminės atsakomybės, nušalinimo nuo pareigų, atleidimo iš tarnybos, darbo apmokėjimo ir socialinių garantijų tvarką reglamentuoja ne Tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statutas, bet Vidaus tarnybos statutas. 2018 m. birželio 29 d. įstatymu Nr. XIII-1381 patvirtintos Vidaus tarnybos statuto redakcijos **55 straipsnis apibrėžia vidaus tarnybos stažą, t.y. - pareigūno vidaus tarnybos stažas skaičiuojamas tarnybos pradžia laikant jo priėmimo į vidaus tarnybą datą ir į vidaus tarnybos stažą papildomai įskaitant (tarp jų ir laikotarpius, buvusius iki 1990 m. kovo 11 d.) faktinį tarnybos vidaus reikalų, krašto apsaugos, valstybės saugumo, prokuratūros sistemose, Specialiųjų tyrimų tarnyboje, Kalėjų departamente, jam pavaldžiose įstaigose ir valstybės įmonėse ir Lietuvos Respublikos muitinėje laiką nuo paskyrimo į pareigūno pareigas ar kario statuso įgijimo dienos.**

Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintas asmenų lygiateisiškumo principas. Konstitucinis Teismas, aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, yra ne kartą konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat tai, kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų. Konstitucinis asmenų lygiateisiškumo principas būtų pažeistas, jeigu tam tikri asmenys ar jų grupės būtų traktuojami skirtingai, nors tarp jų nėra tokio pobūdžio ir tokios apimtys skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2012 m. vasario 6 d., 2012 m. vasario 27 d. nutarimai), todėl pateikta nauja Lietuvos Respublikos pareigūnų ir karių valstybinių pensijų įstatymo redakcija pagrįstai suteikia galimybę visiems muitinės pareigūnams gauti pareigūnų ir karių valstybinių pensiją nuo tarnybos LR muitinėje pradžios, nes jų darbo pobūdis ir atliekamos funkcijos savo turiniu atitiko ir atitinka pareigūno sąvoką. Atkreiptinas dėmesys, kad Tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statutu ar Vidaus tarnybos statutu nustatyta muitinės pareigūno sąvoka kito tik forma, bet ne turiniu.

Pirmininkė

Irena Petraitiene